

УДРУЖЕЊЕ
ОГЊЕНА
МАРИЈА
ЛИВАЊСКА

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

2013. ГОДИНА

Скупштина Удружења ОМЛ

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
И ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ
ЗА ПЕРИОД 1. ЈАНУАР - 31. ДЕЦЕМБАР 2013. ГОДИНЕ

Прву пуну годину рада Удружења Огњена Марија Ливањска, 2013, окарактерисао је низ активности извршаваних у планом постављеним оквирима и у складу са расположивим ресурсима. Током године, Удружење је настојало да се, поред јавно истакнутих аката, циљева и сврхе Удружења, својим активним и јавним радом и конкретним активностима јасно профилише и тиме привуче потенцијално чланство чија је намера да припада својеврсној заједници са именитељем у месту порекла, очувању његове културе, традиције, историсјке свести и доприносу добром животу сународника који су одолели невољама и данас живе у месту свог рођења.

Чланство

На дан 31.12.2013.године Удружење ОМЛ је бројало 269 чланова, при чему је током извештајне године у чланство примљено 185 особа. У старосној структури чланства, са 53% доминирају чланови од 35 до 60 година старости, док млађа популација испод 35 година старости једва прелази 15%. Најстарији, у доби преко 60 година чине чак 30% укупног чланства удружења. У најпродуктивнијем периоду, старости до 45 година, је 35% чланова. Подаци о старосној структури изведени су на основу 65% чланства за које Удружење располаже подацима о години рођења.

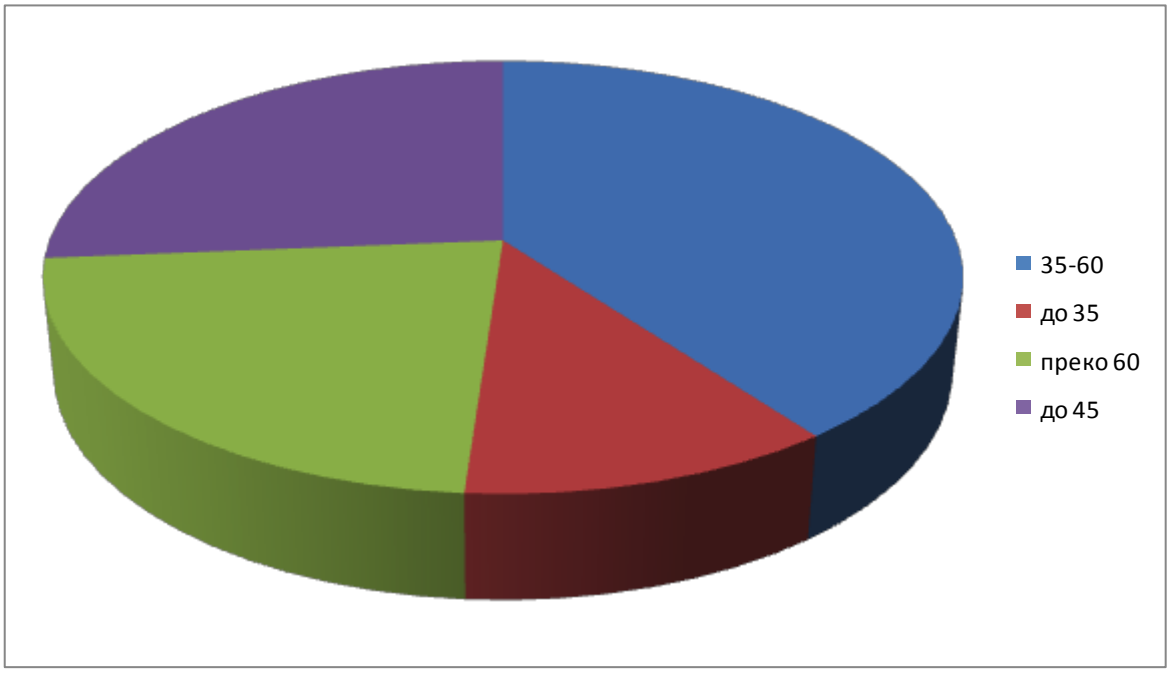

Оваква старосна структура је логична последица осећаја носталгије за родним крајем и успомена на проведене године детињства и младости, које се повремено оживљавају кроз припадност Удружењу. Удружење покушава да изнађе мотивационе активности за млађу популацију пореклом са подручија Ливна и Грахова како би њихов интерес дао проактиван допринос Удружењу.

Мање од 40% чланства Удружења чине жене.

Од укупног броја чланова подружница Бања Лука броји 56 чланова или скоро 21%.

Рад органа управљања

Скупштина чланова

У 2013. години одржана је једна, трећа по реду, седница Скупштине Удружења. На Трећој Скупштини, одржаној 19. маја 2013. године у сали Културног центра Чукарица у Београду, чланови су пуноважно одлучивали и усвојили: Извештај о раду са финансијским извештајем за 2012.годину; Измене и допуне Плана рада за 2013.годину, као разрешење и избор нова два члана Управног одбора.

Трећа седница Скупштине

Иако је ово највише статутарно тело Удружења одлучивало пуноважно (на основу гласова чланова из пуномоћја и у броју одређеном Статутом Удружења), неопходно је да се чланство, у што већем броју, лично одазива годишњим седницама и непосредним учешћем и истицањем предлога и сугестија допринесе успешном раду Удружења на питањима од значаја за Србе на подручију од Ливна до Грахова, очување традиције, културне, сакралне и сваковрсне српске баштине тог краја.

Управни одбор

Управни одбор чини девет чланова изабраних на Првој Скупштини Удружења на мандатни период од две године. Два члана Управног одбора замењена су новим на Трећој Скупштини, те су чланови овог тела на дан 31.12.2013.године:

Председник - Гордана Достанић председник УО,
Чланови - Милош Дамњановић,
Дијана Ковачић,
Никола Ђуран,
Милан Вуковљак,
Синиша Јагодић,
Оливера Радета,
Драган Гаћиновић и
члан по дужности - Никола Петровић, председник Удружења.

Током извештајне године одржано је 19 седница Управног одбора на којима је расправљано и одлучивано о приоритетима и начину реализације задатака постављених годишњим планом, начину информисања чланства о актуелним догађајима, избору добављача материјала и извођача радова, финасијским питањима и сл.

Од девет чланова Управног одбора, седам је присуствовало на најмање 17 седница, што је одраз високе одговорности за рад овог органа Удружења, па тиме и Удружења као целине. Један члан Управног одбора је због болести имао оправдан број већих изостанака.

Председник и чланови УО

Председник Удружења

Никола Петровић је за Председника Удружења изабран на оснивачкој Скупштини, на мандат од четири године.

Током извештајне године редовно је присуствовао седницама Управног одбора, непосредно се ангажовао на оснивању сеоских одбора, нарочито одбора Челебић, као и уређења спомен гробља Барјак и другим пројектима Удружења. Својим ентузијазмом и активностима подстицао је пораст чланства и био покретачка снага Удружења као целине. У складу са статутарним овлашћењима заступао је и представљао Удружење у јавности и пред надлежним органима.

Планирано - извршено

Божићно и васкршње даривање

Сам почетак године, на коју се овај извештај односи, обележен је у духу српске традиције божићног даривања. Иначе, реч је о првој акцији Удружења од његовог оснивања.

Подела пакетића, Божић 2013.

Дарови су намењени српској популацији на подручију од Ливна до Грахова и то малолетној деци и самохраним старачким домаћинствима. Овако дефинисана акција има за циљ да укаже на јединство домицилног и расељеног српског становништва Ливањског поља, а код деце успостави и осећај припадности широј српској заједници чије име и веру чувају међу далеко бројнијим народом друге нације и вере.

Дарове 41 старачком домаћинству, а чији садржај су чинили пакети основних животних намирница, сународницима у селима од Ливна до Грахова о којима мало ко или нико не брине, уручили су Председник Удружења и парох лијевањски Жељко Ђурица.

Средства за дарове прикупљена су донацијама крајем 2012. године.

За дарове уручене на Божић 2013. године утрошено је 750 евра.

Подела пакетића, Божић 2014.

Дечија заједница на истом подручију броји свега 18 деце старости до 18 године. Председник Удружења и отац Жељко уручили су им поклоне кондиторских производа, књига и школског прибора, као и дечије снаке - посебан дар предузећа Оптима Модрича, пословница Београд.

Подела пакетића, Ускрс 2013.

За Васкршње празнике Удружење је, донацијама и делом средствима чланарине, такође даривало децу ливањског поља пригодним поклонима. Том приликом, испред Удружења дарове је, са оцем Жељком, уручивао Милоша Дамњановић, члан Управног одбора.

Друга по реду акција божићних дарова, са истим мотивом и циљем, започета је децембра 2013. године, сакупљањем донација за исти број старачких самохраних домаћинстава и 17-оро деце. Дарови су и овом прилико, током Божићних дана 2014. године, уручили Председник Удружења и отац Жељко.

Оснивање подружница и сеоски одбори

Планом за 2013. годину предвиђено је оснивање подружница Удружења у градовима са већом концентрацијом становништва пореклом са подручија од Ливна до Грахова. Нарочит нагласак у 2013. години, стављен је на градове Бања Луку и Нови Сад.

Такође, у циљу олакшавања рада на сакупљању информација о реалном стању на подручију Ливањског поља и врсти и хитности потребних интервенција, као и боље мотивације и мобилисања чланства, али и не чланова на реализацији конкретних пројеката на терену, Удружење је планирало да своју организациону шему заснује на оснивању оперативних јединица, сеоских одбора.

Подружнице

Подружница у Бања Луци је основана 3. марта 2013. године, непосредним ангажовањем координатора ове активности, Дијане Ковачић. За председника одбора бањалучке подружнице изабран је Ранко Ждеро, док одбор чине и: Бранко Лаганин, Милован Лаганин, Симо Видовић, Ђоко Брођета, Младен Ждеро, Урош Пајчин и Ранко Пажин. До краја марта спроведене су неопходне правне и административне радње у вези са регистрацијом, отварањем новчаних рачуна и сл.

Бања Лука, март 2013.

Планирано оснивање подружнице у Новом Саду није реализовано. Одлагање оснивања новосадске подружнице последица је формалне регистрације Удружења Ливњана и Граховљана, са седиштем у Бачком Јарку. Оцењено је да је период од годину дана потребан да оба новорегистрована удружења јасно декларишу своје циљеве и активности, да се профилишу и својим радом постану препознатљива потенцијалном чланству како би се одлука о приступању заснивала на личном опредељењу у складу са циљевима и активностима удружења, а не под непринципијелним притисцима који би компромитовали оба удружења.

Одлуку о одлагању реализације ове активности до пролећа 2014. године, донео је Управни одбор Удружења, уважавајући наведене околности.

Сеоски одбори

Одбор Челебић

Први, а до сада и једини основани сеоски одбор је одбор Челебић. Челебићани су за председника одбора изабрали Владу Козомору. Одржано је више састанака одбора на којима су утврђени задаци одбора и разматрана њихова реализација. Једанаест чланова одбора је посетило Челебић и на лицу места утврдило неопходност организованог приступа појединим пословима, као и њихов приоритет. Том приликом присутни Челебићани су запуштен, зарастао и смећем закрчен простор спомен-гробља на Барјаку очистили и припремили за обнову. Рад Челебићана на Барјаку започео је благословом оца Жељка. Том приликом је одлучено да се 3. август установи за дан одржавања годишњег помена Србима, усташким жртвама Другог светског рата сахрањеним на овом спомен гробљу.

Посета Челебићу искоришћена је и за сређивање (махом кошење) сеоског православног гробља, а индивадуално, међукомшијски, договорен је и начин сређивња срушених кућа и закоровљених кућишта неких челебићких породица.

Кошење челебићког гробља

Неколико присутних Челебићања искористило је ову посету да регулише убирање летине и давање имања на коришћење онима који на том подручију живе и привређују. Одређени број Челебићана покренуо је поступак регулисања имовинско-правних односа, а пре свега укњижбе власништва у надлежним државним институцијама.

Консултативни састанак

Припремни састанак информативног карактера са неколицином представника Врбице, Богдаша, Радановаца, Бојмуната и Прова одржан је 4. јуна 2013. године у просторијама Клуба пензионера свезног МУП-а у Београду. Састанак је одржан са циљем подстицаја на оснивање одбора ових села чиме би се иницирали и планови и начин реализације реалних активности утврђивањем листе најпре најнужнијих послова и начина њихове реализације, а потом и даљих могућих активности на сређивању села, изради базе података рођених у овим селима исл. До краја извештајне године одбори ни ових, али ни других села, нису основани.

Одржавање православних гробаља у селима Ливањског поља

Један од основних задатака предвиђених управо за сеоске одборе, било је одржавање сеоских гробаља (кошење, подизање крстова, поправка ограде исл) успостављањем контаката са потомцима сахрањених и договором о потребним радовима, условима њиховог извршења и особама које се задужују/прихватају одрђених послова. Слаб интерес за формирање одбора утицао је на лошу реализацију плана у погледу овог задатка, што не служи на част ни потомцима сахрањених на месту некадашњег боравка, ни Удружењу, али ни целом српском народу ливањског краја.

Поред већ поменутог кошења челебићког православног гробља, бивши становници Радановаца су, преко рачуна Удружења, прикупили средства намењена сређивању гробља Кусача, а планирани радови ће бити извршени у пролеће/лето 2014. године. Такође, према информацијама којима располаже Удружење, личним ангажовањем и средствима потомака покошено је лиштанско православно гробње и започето сређивање надгробних крстова.

О личним ангажовањима појединаца на овим пословима у другим селима, Удружење не поседује потпуне информације.

Радови по пројектима

У смислу обнове, заштите и доградње српских верских и сакралних објеката, Удружење је планом за 2013. годину предвидело израду и фазну реализацију неколико важних пројеката, као:

- обнова и завршетак Спомен-костурнице;
- обнову спомен гробља на Барјаку и
- поправка крова цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну.

Обнова и завршетак Спомен-костурнице у Ливну

Спомен-костурница у којој су 1991. године похрањени ексхумирани остаци српских жртва побијених од стране усташа 1941. године на бројним стратиштима, подигнута је у порти православне цркве Успења Пресвете Богородице у Ливну. Радови на завршетку

костурнице предвиђени пројектом, прекинути су због ратних околности, које су довеле и до девастирања до тада изграђеног.

Током последње деценије парох лијевањски и неколицина потомака жртава покушавали су кроз више појединачних акција да поправе спољни изглед костурнице и обезбеде сакупљене кости мученика (разбацане током рата) од даљег нељудског поступања. Иницијатавом и ангажовањем оца Жељка започета је обнова костурнице. Личним ангажовањем чланова Одбора за изградњу костурнице основаног 1991. године, лица задужених за финансије, неутрошена средства прикупљена пре грађанског рата регистрована су као стара девизна штедња у Регистру вриједносних папира Федерације Босне и Херцеговине. На тај начин она су, увећана за камату, доступна за употребу, те је овим, као и средствима нових прилога потомака, до 2013. године на костурници је извршено:

Спомен костурница

- поправка крова и постављање бакра на капели и степенастим деловима куполе,
- урађења фасаде,
- замена полупаних прозорских стакала,
- бетонирање прилаза,
- малтерисање и кречење унутрашњости капеле и
- постављање дрвених врата (украдена током рата, касније пронађена и враћена).

Удружење ОМЛ је током 2013. године сагледало иницијални пројекат спомен-костурнице, установило уништења и поставило план неопходних радова кроз више фаза до коначног завршетка овог споменика.

За 2013. годину планирана је реализација радова прве фазе, што се односило на:

- санирање влаге,
- премазивање зидова и њихово глачање као припрема за осликавање и постављање спискова жртава,

- постављање естрижа,
- облагање пода, степеништа, подеста у унутрашњости костурнице керамичким плочицама,
- постављање бехатон плоча и ивичњака на улазном делу и
- замена поломљених мермерних плоча на гробници у крипти, новим мермером.

Финансирање наведених радова, што је према предрачуну износило преко 7500 евра, планирано је средствима "старе штедње", као и прикупљањем нових средстава. У ту сврху Удружење је, 24. маја 2013. године у ресторану „Саша" на београдском Хиподрому, одржало Донаторску вечеру. Ова акција окупила је око 70 учесника, а уз срдачно дружење и програм пригодан намени, као и каснијим уплатама на текући рачун Удружења, за потребе извршења планираних радова на спомен костурници прикупило укупно 6640 евра (до 31.12.2013).

Са Донаторске вечере

Ради обезбеђења квалитета радова и њиховог извршења у складу са пројектом, понудама, уговорима и предрачунима, Удружење је уговором ангажовало стручни надзор. Радови планирани првом фазом су извршени у целости.

Спомен костурница, радови 2013.

Сређивање спомен-гробља на Барјаку

На основу сагледавања стања спомен-гробља на Барјаку, након чишћења терена, Удружење је начинило попис и предрачун неопходних радова за прву фазу обнове овог спомен комплекса. У том смислу, првом фазом реконструкције обухваћени су следећи радови:

- зидање срушених зидова,
- фуговање очуваних стубова финим малтером и фуговање пукотина на унутрашњости ограде,
- постављање нових и брушење очуваних бетонских капа и
- саливање новог постоља за плочу.

Удружење је покренуло акцију прикупљања прилога за реализацију планираних радова, који су по предрачуну износили преко 1400 евра. На овај начин, до 31.12.2013. године, прикупљена су средства у износу од 1538 евра.

Планирани радови су изведени у целости, а мимо плана извршено је и:

- чишћење дела испред постоља и бетонирање целом дужином од 30м
- изливање часне трпезе за потребе служења парастоса и Свете литургије и
- обележавање простора и израда посуда за паљење свећа.

Укупно, за све радове изведене у извештајној години на спомен комплексу Барјак у Челебићу, потрошено је 1752 евра.

Спомен гробље на Барјаку, пре и после сређивања, 2013.

Обнова православне цркве Успења пресвете Богородице у Ливну

Ливањска православна црква, 2013.

Ливањска српска православна црква је због своје лепоте и специфичних архитектонских детаља уврштена у културно благо Босне и Херцеговине, заједно са припадајућим иконама и другим вредним предметима. Кризне послератне године и оскудна државна каса не располажу средствима неопходним за обнову православне остареле лепотице. Пројекат комплетне обнове је сачињен пре више година. Део најкритичнијих радова је изведен, а средства потребна за потпуну обнову цркве према пројекту, у овом тренутку су недостижна и за парохију Лијевањску и за Удружење ОМЛ, док се на значајнију помоћ државних институција Републике Србије и Босне и Херцеговине тешко може са сигурношћу рачунати у догледном периоду.

Парохија је започела обнову, односно заштиту цркве у појединим деловима који су били нарочито изложени пропадању, како би се спречило даље урушавање. Тако је до 2013. године:

- обновљен звоник,
- обновљена фасада у олтарском делу цркве и
- извршена дренажа.

Вредне иконе су из цркве измештене на рестаурацију у Бања Луку, али због прокишњавања крова цркве и слабог обезбеђења тренутно није могуће њихово враћање у цркву у Ливну, те се и даље налазе у Музеју Републике Српске у Бања Луци.

Удружење Огњена Марија Ливањска је обнову крова ливањске цркве уврстило у планиране задатке за 2013. годину. Поменутим пројектом, за кровну покривку предвиђен је бакар, што је финансијски врло захтевна инвестиција. Како је заштита од пропадања алармантна, а финансирање бакрне покривке тренутно немогуће услед недостака новца, извршена је промена материјала у смислу замене бакра адекватним лимом, а уз Благослов Његовог преосвештенства владике Атанасија.

Предрачун за материјал и радове на покривању крова цркве лимом износио је 3000 евра. Парохија лијевањска је за ове намене располагала износом од 1000 евра, те је за недостајућа средства Удружење ОМЛ покренуло акцију прикупљања средстава:

- учешћем на конкурсу Канцеларије за дијаспору Републике Србије и
- прилозима чланова.

На поменутом конкурсу Удружење је од Канцеларије за дијаспору, за намену поправке крова ливањске цркве добило средства у износу 200.000 РСД (тј око 1750 ева).

Крајем 2013. и почетком 2014. године радови су извршени према плану и у складу са уговором са добављачем.

Поштовање жртава ратова

Српски народ Ливањског поља је током своје дуге историје живљења на том подручију био изложен тешком страдању, које је нарочито било усмерено ка невиним цивилним жртвама. Демографски, након ратних страдања, послератних исељавања и протеривања у последњем грађанском рату, српска популација сведена је на мањинску. Опустела села, срушене куће, напуштена имања, зарасла гробља, оронуле цркве чине тужну слику некда претежно српских насеља. Таква историја и садашње околности намећу пред потомство обавезу чувања успомена и помињања жртава како у местима у којим данас имају дом, тако и на месту страдања предака.

Парастоси

Годишњи парастоси српским жртвама страдалим на Огњену Марију 1941. године одржавају се у Ливну, Бања Луци и Београду. Удружење се као суорганизатор прикључило Парохији лијевањској (која одржава парастосе у Ливну и Бања Луци) и оца Мирка Јамеџију, накадашњег пароха лијевањског, који иницира и годинама одржава парастос у београдској цркви Светог Марка.

Према годишњем плану активности Удружења, један од видова суорганизације парастоса је обавештавање о датуму, месту и времену њиховог одржавања у циљу бројнијег присуства потомака и поштовалаца, као и организација одласка расељених сународника на парастос у Ливно. У реализацији овог задатка Удружење је сачинило понуду организованог превоза аутобусом, односно комбијем (у зависности од броја заинтересованих путника) по повлашћеној цени. Заинтересованих за овакво групно путовање није било.

Парастос у Ливну, који је одржан 30. јула, служио је отац Жељко Ђурица, а присуствовало је тридесетак људи. На парастосу у Ливну били су присутни и представници Удружења из Београда и Бања Луке, у личној организацији.

Парастос у Бања Луци, у цркви Светог Јована Претече на Лаушу, 29. јула, такође је служио отац Жељко Ђурица.

У цркви Светог Марка у Београду, парастос жртвама је служио отац Мирко Јамеџија, 28. јула.

Парастос у Београду 2013.

О одржавању парастоса Удружење је обавестило јавност путем своје интернет странице, као и достављањем вести новинским агенцијама Тањуг и Срна и радију Слово љубве.

Период од 30. јула до 4. августа у Ливањском пољу традиционално је посвећен ширем окупљању Срба, православним богослужењима у црквама у: Ливну, Пеуљама, Губину, Црном Лугу и Врбици, као и на Шатору. Од 2013. године, у том периоду (на дан 3. августа) служи се парастос жртвама усташког злочина на спомен-гробљу на Барјаку. Најпосећенији је илиндански скуп у Црном Лугу.

Илинданским данима и богослужењима присуствовали су и представници Удружења.

Обележавање стратишта

У оквиру сећања на жртве, Удружење је дефинисало активност достојног обележавања масовних стратишта Срба, пре свега обновом порушених споменика и обележија. Током 2013. године приступило се обнови спомен-костурнице у Ливну и спомен-гробља на Барјаку, како је већ детаљно наведено овим извештајем.

Представници Удружења обишли су терен око јаме Бикуше изнад Челебића и установили да обележије постављено после Другог светског рата и даље постоји, али је неопходно поставити обележија за лакше сналажење у прилично зараслом окружењу.

Попис жртава

Током светских, као и југословенског грађанског рата, страдао је велики број Срба, међу којима је запажено велики број невиних цивилних жртава, нарочито оних пострадалих у усташком безумљу током Другог светског рата. Потпуна евиденција жртава никада неће постојати, с обзиром да су читаве породице, засеоци, па и читава села нестајала у само једном сулудом походу. Без живих сведока и без матичних евиденција, које су такође уништене, потпуне евиденције није могуће сачинити, али је недопустиво да не постоје уредни пописи и централне евиденције страдалих за које постоје докази, матичне евиденције, сведоци...

Слична је ситуација и када је реч о страдалим Србима Ливањског поља. Најпотпунији попис страдалих Срба, који је направио Мићо Радета, односи се на цивилне жртве усташког покоља на Огњену Марију 1941. године.

Удружење је у своје сталне задатке уврстило израду пописа свих српских жртава Другог светког рата по свим категоријама, као и жртава грађанског рата деведесетих година, укључујући и логораше и логоре.

У реализацији овог задатка Удружење је, до краја 2013. године, именовало главне носиоце посла, ступило у контакт са Институтом за истраживање српских жртава 20 века из Београда, Музејом жртава геноцида из Београда, Архивом Републике Српске из Бања Луке, а ради стручне консултације, увида у расположиве базе података, као и координације рада уколико сличан пројекат буде проширен и подржан од стране Републике Србије и Републике Српске. Наиме, Музеј жртава геноцида покренуо је пред државним органима иницијативу пописа свих српских жртава 20. века, са намером да се исти дефинише као државни пројекат Републике Србије и Републике Српске. Међу позване на иницијалн састанак (институти, музаји, архиви, удружења грађана која ће подржати иницијативу и учествовати у будућем пројекту) организатори (Музеј жртава геноцида и Културни Центар Новог Сада) су уврстили и наше Удружење.

Ново издање књиге „Огњена Марија Ливањска“

Страдања српског цивилног становништва на дан свете Великомученице Марине (Огњене Марије) 1941. године, најцеловитије су приказана широј јавности записом непосредног сведочења чудом преживелих страдалника, преточених у књигу „Огњена Марија Ливањска“. Тако је аутор књиге, Будо Симоновић, црногорски новинар, 1991. године (када је објављено прво издање књиге) освојио трајно поштовање ливањских Срба. Четири издања књиге су у целости распродата, а потражња и даље постоји. Наши познаници, новостечени пријатељи, деца... желе свако свој примерак. Зато је Удружење ОМЛ покренуло иницијативу за штампање новог издања. Ауторова привржености ливањским Србима поново је дошла до изражаја његовим ангажовањем за изналажењем начина финансирања овог подухвата уз подршку епископа црногорко-приморског, Амфилохија. Издавачи петог издања су „Светигора“ и Удружење ОМЛ. Петстотина примерака књиге финансира Удружење и тај број примерака је понуђен на продају у претплати, путем интернет презентације Удружења. Део тиража намењен је црногорском тржишту.

У току припрема за ново издање књиге, Удружење је преко интернет странице и путем електронске поште упутило позив онима који имају сазнања о погрешним подацима у списку жртава који се налази у оквиру књиге, да доставе исправке.

Базе података расељиних и формирање архива Удружења

Формирање базе података расељених Ливњака и потомака, као и архиве скенираних, копираних и оригиналних докумената историјског и етнографског карактера је такође један од сталних задатака Удружења. На реализацији овог задатка Удружење није имало конкретних активности, осим спорадичног прибављања неких докумената и фотографија из приватних архива, као и дефинисања прве верзије формулара за попис по породицама, који ће бити доступан преко интернет странице Удружења и у електронској и писаној верзији упућен члановима Удружења након дефинисања његовог коначног изгледа и садржаја.

Могућност повратка и допринос српској заједници ливањског подручија

Након грађанског рата на подручију бивше Југославије многе српске породице су протеране и расељене, а њихова имовина узурпирана, или деломично и потпуно уништена. Првих година након рата у новонасталим државама формиране су институције и законодавства без чијег дефинисања није било могуће у правним оквирима регулисати питања имовине и повратка. С обзиром да је реч о личним правима и њиховом остварењу личним или ангажовањем стручних и лиценцираних лица (којима Удружење не располаже), једина могућа улога Удружења на том пољу је на прикупљању и пружању тачних информација и упутстава административне природе.

Јавни позив за обнову кућа

Реализација ове активности Удружење обухватала је прикупљање информација о могућностима, начину и роковима реализације права на обнову кућа, према јавно објављеном позиву надлежног министарства из Сарајева. Позив и формулари министарства објављени су на интерент страници Удружења са додатним упутствима о начину њиховог попуњавања и предаје.

Такође, у Сурчину је 30. јануара 2013. године одржан информативни скуп о јавном позиву за обнову кућа коме је присуствовало око стотинак бивших становника Ливањског поља.

Личне карте

Остварење бројних права лица рођених на подручију Ливањског поља, некадашњих становника и/или њихових потомака у многим случајевима везано је за држављанство Босне и Херцеговине. Обезбеђење адекватне инфраструктуре (пут, водовод, канализација, телефон...) на подручију српских села са сада малобројним становништвом, претежно старачким, често је могуће само организованим приступом надлежним локалним институцијама. Важност инфраструктурне изграђености има велики значај и као подстицај расељеном становништву да поправља куће и одлучи се за привремени, повремени или стални боравак. Такође, инфраструктурни објекти омогућавају и адекватно плодоуживање имовине укључујући и њену продају по реалној цени. Правни легитимитет тим захтевима даје поседовање личних докумената којима се доказује правни интерес.

Разумевајући значај поседовања босанских личних исправа, Удружење је преко интернет странице информисало сва заинтересована лица о праву и начину прибављања овог документа и позвало све који имају право да то и учине.

Брига о имовини

Расељеним српским породицама припада приватна имовина велике вредности. У одређеном броју случајева та имовина је наслеђивана и уживана без спроведених оставинских поступака, тако да и данас многе породице немају катастарски уредно уписану имовину на стварне власнике. Без обзира да ли ту имовину сматрају вредносно мање значајном или из било ког разлога нефункционалном, Удружење у свакој прилици, у уверењу да уредност и брига домаћина налажу званичан упис у државне књиге, апелује на власнике и наследнике да то учине. Имовином може располагати само стварни власник, он је једини власан да је уступи уз накнаду или без накнаде другом лицу на уживање, али не би смео своја поколења да лиши имовинског наслеђа које су стицале генерације предака. Српска земља и у званичним књигама треба да буде уредно уписана на власнике.

Најизджљивија у опстајању на подручјима са којих се српски народ деценијама повлачи, под разним врстама притисака, је Српска Православна Црква. Она чува трагове живота Срба на широким пространствима на којима су остали само малобројни припадници нашег народа. Имовина које се пређутно одричемо може бити дарована том верном чувару, нашој цркви, или му поверена на чување и уживање.

Попис становништва и имовине

На подручију Рапублике Српске и федерације БиХ спроведен је први општи попис становништва и имовине после 1991. године. Имајући у виду значај овог пописа за будуће остварење многих грађанских, имовниских и људских права Срба на подручију Ливањског поља, али и приступа решавању националних питања Срба у федерацији БиХ, Удружење ОМЛ је упутило више апела својим члановима да приступе попису. Такође, на интернет страници објављена су сва званична упутства и инструкције о попису, као и додатна појашњења.

Инфрастуктура

Једна од области деловања у оквиру циљева постављених Статутом и другим актима Удружења Огњена Марија Ливањска, односи се и на пружање помоћи српском становништву Ливањског поља које на том подручију опстаје и привређује, често у врло тешким условима. Постизање резултата на овом пољу деловања, осим директне помоћи становницима, може додатно мотивисати повратак Срба на своја имања.

Питање стања инфрастуктуре на подручију Ливањског поља, нарочито српских села Доњег поља, веома је сложено због крајње лошег стања, потпуно неприхватљивог како за становништво које је тамо стално настањено, тако и за власнике имовине који имају пребивалиште ван Ливањског поља. Иако је тешко определити које од нерешених виталних инфрастуктурних питања заврђује највећу пажњу, ипак се опредељујемо за путне прилазе. Путеви су на појединим деловима у таквом стању да се српским селима не може прићи моторним возилом. Апелима и петицији становника доњепољских села прикључили су се и чланови Удружења који су босанским личним документима могли легитимисати свој правни интерес, а Удружење као групација ливањских Срба је поджало петицију. Током августа, пут од Челебића до Богдаша је поправљен.

Акумулација у Врбици

Проблем водоснабдевања такође је озбиљан, с обзиром да Пројектом водоснабдевања Кантона 10 нису обухваћена села Доњег поља. Становници МЗ Челебић су покушали самостално да реше питање снабдевања водом сточарских фарми, које данас на том подручију броје преко 1000 оваца.

Удружење је пружило помоћ у изградњи бране-насипа. Сачињен је мини пројекат и предрачун радова и прикупљена су средства у износу од око 900 евра. “Сепарација Пржине” доо Ливно пружила је значајну помоћ реализацији овог пројекта, започетој средином августа и завршеној почетком септембра, изградњом насипа дужине 80, а ширине 9 метара. Језеро дубине 4,5 метра је формирано са првим кишама, али је крајем новембра, под налетом воде, брана пукла у средишњем делу. Ово указује да је у наредном периоду неопходан професионалнији приступ овом озбиљном подухвату.

Јавни скупови Удружења

Округли сто “Православно становништво Ливањског поља”

Годишњим планом Удружења ОМЛ предвиђено је одржавање округлог стола на тему: “Православно становништво Ливна и Ливањског поља”.

Скуп, који је одржан 26. октобра 2013 .године у свечаној сали СО Стари Град, отворио је уводним обраћањем присутнима, Његово преосвештенство епископ бихаћко петровачки Атанасије Ракита.

Округли сто, 2013 – дочек гостију

Теме округлог стола дефинисане су кроз три панел дискусије:

- Порекло, миграције, страдања;
- Српска културна и духовна баштина – стање и заштита;
- Услови повратка.

Учесницима скупа обратили су се реномирани стручњаци: проф др Васијлије Крестић, проф др Бранко Докић, Будо Симоновић, Жељко Ђурица, Мирко Јамеџија, Синиша Јерковић, Драган Јовић, Миливој Иванишевић, Марко Катић, Јасна Вујчић, као и Председник Удружења Никола Петровић.

Округли сто, 2013

Односи са јавношћу

Односи са парохијом Лијевањском и епрахијом Бихаћко-петровачком

Из презентованих извештајних ставки о раду Удружења у 2013. години јасно је уочљива стална комуникација, координација и тесна сарадња са парохијом Лијевањском и нашим парохом Жељком Ђурицом, покретачем бројних активности, али и несебичним радником на очувању српских споменика, баштине и културе на подручију од Ливна до Грахова. Отац Жељко је и најчвшћа спона одржавања блиских веза расељеног и домицилног српског становништва.

Код владике Атанасија

Покретањем инцијативе за канонизацију српских жртава ливањског подручија из периода Другог светског рата и три православна свештеника, Удружење се представило епархији бихаћко-петровачкој. За акције као што је поправка ливањске цркве, спомен-костурнице и одржавање округлог стола Удружење је добило благослов Његовог преосвештенства епископа Атанасија. Такође, свечаном устоличењу владике Атанасија присуствовао је Председник Удружења, а информације о раду Удружења, амбицијама и плановима владики су, током пријема у владичанском двору у Босанском Петровцу, септембра 2013. године, представили отац Жељко Ђурица и председница УО Удружења, Гордана Достанић.

Илиндански дани у Ливањском пољу

Штанд Удружења ОМЛ

У периоду од 30. јула до 4. августа 2013. године, представници Удружења присуствовали су богослужењима и парастосима на подручију Ливањског поља.

На Сабору у Црном Лугу, Удружење се представило пропагандним и рекламним материјалом који је подељен штанду Удружења, где су представници Удружења имали прилику да и у непосредном разговору са посетиоцима презентују циљ и мисију, као и основне активности Удружења.

Односи са другим Удружењима

У извршавању својих активности Удружење одржава контакте и консултације са другим удружењима сличног карактера.

Слава у Црном Лугу

У том смислу сарадња је успостављена са Удружењем Јадовно 1941, које је у своју изложбу фотографија и докумената о страдању Срба "Моје Јадовно", уврстило и фотографије наших "јамарица" које су у страхотама Равног Доца преживеле 40 дана пакла. Изложба је приказана и у многим европским градовима.

Гостовање председника Удружења Јадовно 1941, Душана Басташића, на њујоршком институту Јасеновац, на коме је имао излагање о геноцидном страдању Срба у НДХ, личним средствима подржали су и представници нашег Удружења. Такође, господин Басташић је присуствовао оснивачкој скупштини наше бањалучке подружнице, као и Илиндану у Црном Лугу.

Удружење Ливњана и Граховљана из Бачког Јарка је у марту 2013. године одржало годишње дружење под називом "Прело". Представници нашег Удружења одазвали су се позиву и присуствовали овом дружењу. Господин Здравко Иљац, представник удружења из Бачког Јарка одазвао се нашам позиву за присуство округлом столу у октобру.

Коалиција избегличких удружења о својим активностима редовно обавештава председника Удружења ОМЛ.

Обавештавање чланства и јавности

Обавештавње чланства и јавности о програму и циљевима Удружења, његовом раду, конкретним пројектима и акцијама одвија се превасходно преко интернет странице www.omlivanjska.com, која се редовно ажурира вестима и догађајима из Удружења и парохије Лијевањске.

Финансијски извештај

ДИЈАНА

Закључак

Сагледавањем Плана рада за 2013 .годину, као и информација и података предметног Извештаја, може се закључити да је Удружење већину планираних задатака извршило.

Ипак, задовољство које доноси добро обављен посао није потпуно имајући у виду да неколико важних задатака није у потпуности реализовано. Оправдање за недовољну активност неких чланова Удружења, слаб одзив акцијама и позивима на скупове (па и Скупштину Удружења), изостанак интереса именованих координатора за рад на повереним дефинисаним активностима исл можда се налази у чињеници да је реч о практично првој години рада Удружења (период уходавања) које нема пословни простор и адресу на којој би се одвијали и повремени неформални сусрети, размењивале идеје и разговарало о започетим пословима.

Са друге стране, донатори, нарочито међу лицима која немају породичне нити било које друге везе са подручијем Ливањског поља, као и бројни пријатељи који су на разне начине помогли и подржали рад Удружења и реализацију његових планова заслужују поштовање и захвалност наших чланова, али и свих Срба Ливањског поља.

Одређени број чланова Удружења посебно се ангажовао на: обезбеђењу простора за одржавање разних скупова Удружења, изради пропагандног и рекламног материјала, штампаних материјала (докумената, аката исл), чувању архиве Удружења, обезбеђењу корисних контаката важних за рад Удружења, дистрибуцији поште исл.

Иако изостављамо именовање, свако од наших добротовора и пожртвованих чланова препознаће да му се овом приликом посебно захваљујемо.

УПРАВНИ ОДБОР
УДРУЖЕЊА ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Гордана Достанић,
Председник Управног одбора, ср

Београд 2014.године